

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristočna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 8.

V Ljubljani, v ponedeljek 12. januarja 1885.

Letnik XIII.

Podjetništva na slovenskih tleh.

Kritičen razgovor.

Spisal Franc Podgornik.

I.

V novejšem času se Slovenci pogostoma javno pritožujejo, da obračajo proti njim svojo politično moč ravno oni tujei, ki se redé in bogaté s kruhom slovenskega truda. Rodoljubi obžalujejo, da se tujei vedno bolj naseljujejo v najboljših krajih slovenske zemlje, kjer se s svojo podjetnostjo pospenjajo do velikega bogastva, in da s tem gmotno podjarmljajo in ob enem narodno-politično prezirajo slovensko ljudstvo. Resnica je, da večina znatnih podjetij po slovenskih pokrajinah je v tujih rokah, in so najboljše dohodke tudi v prejšnjih časih pri nas tujei živili; ali politične nasledke te samo na sebi žalostne prikazni živo občutimo seobno v ustavni dobi, odkar smo se začeli tudi sami narodno in politično zavedati v večji meri. Ščuvanje Italijanskih trgovcev in v obče življev, katerim Slovenec zaslužek daje, je n. pr. letos na Goriškem celó kmečko ljudstvo razvnelo, tako, da je začelo z zdravim instinktom postavljati se proti tujstvu s tem, da si hoče v trgovini samo pomagati, da bi ne podpiralo več tujstva, ki mu koplje narodni grob. Ali ob tej priliki se je pokazalo, da maščevalni duh je samo zahipen in za nadalje brez moči, če ga ne podpremo s pravimi in jasnimi idejami, ktere edino nas vodijo do trdnih sklepov, namer in zanesljivih načrtov. Samo na narodno zavest se v gospodarskih stvareh ni zanašati že zaradi tega, ker Slovenec je preubožen, da bi mogel dalj časa in na čez mnogo žrtovati v gmotnem za take narodne namene. V obče in seobno gledé na to, da sta spoznanje in čut narodne samostojnosti še premalo vkoreninjena in razvita, je treba jasno gledati, kako bi se z narodnim dobičkom združil tudi občegospodarski interes. Zaupanje v narodna podjetja mora imeti trdno podstavo najprej v narodno-gospodarskih zakonih samih. V tem oziru so bili dozdani opomini presplošni, premalo jasni

in rekli bi, preidealni, in je bilo mnogo razprav po slovenskih glasilih samo akademične veljave. Rodoljubom se je sicer vzbujevala dobra volja; ali premalo se je kazalo na praktična, za naše razmere veljavna načela in zakone. Tudi so dozdani načerti, ki hočejo narodu pomagati, veliko pretesni; njim nasproti je treba pretresovati, ali niso tuja podjetja škodljiva ne samo v trgovini, ampak tudi v drugih glavnih oddelkih narodnega gospodarstva. Svojo pozornost moramo toraj obračati tudi na zemljiška velika posestva, na veliko obrtnijo in velika gospodarska pospešila ali prometna občila. Na vse te strani pa je treba, da nas vodi kritično merilo ne samo narodne politike, ampak tudi enakomerno narodno-gospodarskih resnic. S tem edino odločujočim merilom ni nam kazati samo na škodljiva podjetja tujih rok, ampak tudi meje, v katerih nam je vendar še možno osnovati plodovit pozitiven program za samostojno delovanje.

Iz napisa tega sestavka pa je razvidno, da mi ne naglašamo na prvem mestu podjetij kot takih, ktera sama na sebi niso vsaj narodno toliko nevarna, ampak podjetnike, od katerih edino izvira narodu zlo in blagor, in se nam je toraj ozirati ne toliko, kako bi podjetja izpodmaknili, pač pa podjetnike, ako jih spoznamo za nevarne. Tu imamo opraviti najprej s tujimi podjetniki, ki so že zaradi tujstva neko zlo; vendar pa niso v raznih gospodarskih vrstah enako škodljivi. Zato si jih hočemo posebe ogledati.

K podjetnikom ali podvzetnikom ali kakor bi rekli v skupnosti, k podjetništvom, bi mi za svoj namen prištevali vse one imetnike, ki prevzamejo kak oddelek občega gospodarstva z namero, da bi dobivali bolj ali manj znatnih, čistih dohodkov. Nam so toraj tudi graščaki in v obče veliki posestniki podjetniki. Poglejmo tedaj najprej, kako se pri nas vedejo posestniki tuje narodnosti. Gledé na graščake nam ni pač treba spominjati, kako so domače ljudstvo pritiskali v gospodarskem pogledu. Ljudstvo jim je rabotilo, in je še dandanes pod hlapčevskim

jarmom, kjer mu gospóda kruh deli. V preteklosti o političnih ljudskih pravicah tako ni govoriti; enako pa je ljudsko političen glas tudi v sedanosti brez pomena, kjer je narod zavisen od velikega posestva. Laški kmetje v Avstriji in potem na Italijanskem so še dandanes živa pričá o politični ničnosti „kolonov“. Na Italijanskem so ob enem zemljiščni posestniki zaostali za moderno dobo, ki se pospenja z železno tehniko vsake vrste, in tako vidimo, da so veliki posestniki mnogokrat krivi, da se zemlja ne obdeluje, kakor bi njena moč in pa čas zahtevala.

Enako so še na mnogih krajih na Slovenskem graščinska zemljišča zanemarjena; vsled tega leži na domači zemlji na mrtvem mnogo zakladov, kteri čakajo močnejših rok, da jih vzdignejo. Gledé na to, da mora znaten del slovenskega ljudstva po tujem kruhu iskati, so taka mrtva zemljišča narodu v resnici na škodo, in zatoraj imetniki te vrste ljudstvu tudi v gmotnem oziru samo zaradi zanikarnosti na kvar. Politično so taki posestniki ne samo mrtvi, ampak naravnost nevarni, ker po dosedanjih skušnjah slovensko narodnost prezirajo popolnoma in oddajejo svoj glas svojim pristašem, ki so naši politični in narodni nasprotniki. Še dalje so politično že zdaj nevarni tudi v tem, da kmete vsled dolgov, najete zemlje ali kakor si bodi od njih zavisne, silijo v to, da svojo volilno pravico porabljaajo proti narodni slovenski politiki. V obče je tudi znano, da grajščaki, ako so zagrizeni nasprotniki naše narodnosti, utegnejo za svoje delavce poklicati tuje ali naseliti tuje najemnike na slovenski zemlji, ljudstvo domače izpodrinuti ter tako na slovenskih tleh pomnožiti tuji življev. S takim vedenjem pomagajo naravnost tujčiti slovensko zemljo, in so oni veliko zakrivili, da je gledé na jezik med našim ljudstvom mnogo, ne samo tujih besed, ampak tudi tuje skladnje. Hudo pa je že to, da tuji graščinski uradniki in oskrbniki kažejo nasproti domačemu ljudstvu vso svojo osornost in moč strahovanja. Po tem takem je slovenski narod jako na slabem, kjer mu gospodujejo tuji posestniki, in bi z narodnega stališča skoro veseli bili,

LISTEK.

O asteški odgoji.

Asteki so narod v Ameriki, v mehikanski državi. Nekoč so bili Asteki mogočen narod, katerih zadnja dva cesarja sta bila Montevzuma pa Gvatimocin, znana po njihuni nesrečni osodi. Pred nekoliko leti je neki obrtnik kazal v Londonu in Parizu dva pritlikovca sajaste kože in kuštrastih las, češ, taki so Asteki. Občinstvo je to vrjelo, učenjaki so pisali dolge in dolge razprave o prvotnih prebivališčih Astekov, o njih šegah in navadah, zlasti pa o njihovi duševni zanemarjenosti in nesposobnosti za omiko. Le majhno je bilo krdelec onih, ki v teh izrodkih niso mogli najti Astekov, ker so tiste kraje ter ondotni narod kot očevideci sami bolje poznali.

Asteki so se nekdanj — okolu trinajstega stoletja — imenovali Mehikance; Astek ali Mehikanec je pomenjal eni ter isti narod. Danes temu ni tako; dandanes Astekom pravijo Indijanci, pod imenom Mehikanec pa razumevajo ljudi mešanega rodú. Od kodi bi prihajalo ime Astek, se ne dá lahko pojasniti; pač pa je ime Mehikanec vzeto od Mehitli,

vojnega boga Astekov. V mehikansko zemljo so prišli Asteki v 13. stoletju in sicer iz severa, kjer so zdaj države Arizona, Nova Mehika, Kolorado in mormonska krajina. Ti kraji so zdaj pusti, skoro zapuščeni; ni gojzdov, ni vodá, ni živali, le najdivjiji Indijanci se klatijo ondot. V poprejšnjih časih je bilo drugači, kajti še zdaj so najti velike potrdine, hiše, vodnjaki, vtrdbe in cela mesta, ki nemo pričajo, da tukaj je prebivalo obrtno ljudstvo. Ko je leta 1519 Ferdinando Kortes s tovariši prispel v Mehiko, se je silno čudil, naševši toliko blagostanja, toliko omike in umetnosti, mnogo modrih postav in koristnih uredob. Kortes je imel seboj le tristo oboroženih ljudi; kako je bilo mogoče, da si je s to pešico podvrgel vso Mehiko in toliko naroda?

Asteki, prišedši v novo rodovitnejšo zemljo, si postavijo na gorovji mesto Mehiko, in vredivši si državo, jeli so se razprostirati in druge narode podjarmljati; delali so skoro liki Rimljanom, ki so si ljudstva podlagali, od podložnih pa sprejemali omiko in bogove. Potemtakem so bili Asteki ali Mehikanci kládivo, podvržena ljudstva pa nákovalo. Ko stopi pa Kortes, nevideno čudno, na mehikanska tla, otresejo podvrženi narodi tiščeči jarem Astekov, se pridružijo Kortesu, zlasti korenjaški Totoraki in čvrsti republikanci iz Tlaskale, vseh skupaj nad dve

sto tisoč bojnih mož. S toliko pomočjo je Kortes lahko ukrotil gospodarje Mehikance pa tudi podvrženim pokazal, da zanaprej bo on obema gospod.

Mehikanci, ali bolje mehikanski Indijanci, nekdanji Asteki, so zdrave in krepke narave, srednje rasti, rajé veliki kakor majhni. Kože so olivaste, napoševnega čela, malo topega nosu, velikih ustí z lepimi zobmi, pa črnih kuštravih las. Njih obraz ne kaže, da bi bil sedež prevelike razumnosti; vendar pa jim je brati na obrazu veliko pohlevnosti in prikupljive dobrosrčnosti. Oči se jim ne svetijo, kakor se svetijo slobodnim Indijancem, gibljejo se bolj mlačno in skoro bi rekel nerodno; podobni so velikim otrokom.

Spoštovanje, ki so ga otroci starišem dolžni in sploh odraslim in starim ljudem, je pri Astekih veliko, je splošno, jim je tako rekoč prirojeno. Nikdar ne boš slišal, da se mladi Indijanci vstavlja ali da se odgovarja starejšemu. Pa so tudi stariši po tem; pričó otrok nikoli kaj slabega ne govore, nikoli nič nepoštenega ne storé; v asteških družinah se ne sliši krega in prepira, dobri stariši imajo dobre otroke, in narobe; marsikteri visokopreobraženi narod v Evropi bi našel v kočí mehikanskega Indijanca mnogo prekoristnih naukov gledé odgoje.

Na domačo odgojo otrok so Asteki močno pa-

da slovenska zemlja ne šteje veliko kompaktnih posestev.

Ako pa prevzamejo veliki barantači ali spekulantlanti take zemljiške celote po nakupu, skušajo ti po najnovejši — gospodarsko ali kmetijsko gospodariti, pridelke razpošiljati, čiste dohodke pa odnašati na tuje, kjer zidajo vile in gradove. V tem so še slabši, ko stalno naseljeni graščaki, kateri vendar kaj več svojih dohodkov pusté med narodom, dasi tudi oni hodijo na tuje na raznotera razveseljevanj. Tuji spekulantlanti so tudi v tem brezozirniši od graščakov, da brezvestno zemljo izmuzgavajo, dokler je kaj na njej, in da se jim sosebno ne smilijo gojzdovi, ktere navadno popolnoma ogolé in opustošijo celim pokrajinam na občogospodarsko škodo. Da ravno tako s posestvi pridobljene politične pravice porablajo proti Slovincem, še omenjati ni treba.

Politični in narodni nasprotniki taki spekulantlanti ostanejo tudi tedaj, kedar se med nami naselijo z namenom, da si vstanové kako veliko obrtnijo. V tem oziru izdá njih glas mnogo samo zaradi dozdanjega volilnega sistema, ki je bogatašem po vsem ugoden. Na kmete pa ti veliki obrtniki vsaj v bližnji okolici vplivajo, kolikor možno, v zmislu protinardne nam politike; na delavce pa ne morejo pritiskati že zaradi tega, ker so poslednji doslej v Avstriji brez volilne pravice in brez svojih zastopnikov v državnem zboru. Pač pa nam žuga od te strani nevarnost v bodočnosti, ko dosežejo tudi delavci volilno pravico, ktero bodo skušali obrtniški podjetniki obračati v svojo korist, toraj bolj ali manj proti nam. Da so pa vendar tuji podjetniki tudi gledé na delavce že zdaj nevarni, prihaja od tod, ker v svoji hudomušnosti utegnejo v tovarne, kolikor jim drago, vabiti delavce tuje narodnosti. Veliki obrtniki pogubljajo naš narod v tem oziru zlasti na mejah, kjer smo v soseski s tujim narodom, kakor na Goriškem, na Primorskem v občé, sosebno pa tudi na Koroškem. In ker smo na vse strani razkosani, in povsod v obližji tujih sosedov, je tudi ta nevarnost skoro v vseh slovenskih pokrajinah bolj ali manj enaka. Ljudstvo se meša s tujimi življi, in gledé na lahko prisvajanje tujščine, naše ljudstvo takoj podleže ter tako tujstvu meje širi ravno vsled tujega podjetništva v obrtniji.

Videti je, kakor da bi tujstvo, morebiti tudi tuje vlasti, posebno veselje razodevale nad tem, da ravno na slovenskih mejah nakupujejo tujci posestva in snujejo velike obrti. Vsaj, če pogledamo na nemške naselbine v slovenskih krajih Hercegovine in Bosne, umevno bi bilo, ko bi bilo enako načelo obveljalo že poprej gledé na enake naselbine v slovenskih deželah. Spominjajmo se, da so Velikonemci na Poznanjskem veliko zemljišče pokupili z očitnim namenom, Poljake brže potujčiti, in sprevidimo takoj po tej analogiji nevarnost, ki naši narodnosti žuga tudi od tega, da prehaja slovenska zemlja na tuje podjetnike. Po taki poti bi utegnila doba priti, ko bi bila slovenska zemlja kot posest v oblasti tujcev, in ti bi utegnili domače ljudstvo prisiliti do izseljevanja, tedaj naenkrat izvršiti, kar se

zili. Matere niso dajale otrok tujim dojniam, kakor prevečkrat delajo matere krščanske vere in celó slovenske narodnosti; tam so celó kraljice same nasilčevale svoje otroke. Že nežne otroke so navajali na lakoto, vročino in mraz prenašati, da so bili zgodaj vtrjeni, in da jim potlej ni škodila vsaka netopla sapica. Od petega leta so dajali otroke v nekako semenišče ali učivnico, v kateri so podučevali duhovni. Plemeniti otroci so sedeli zraven visokorojenih; stanovali in jedli pa otroci niso v teh odgojiščih, temveč hodili so domov k svojim. Gojence so učili pregreho studiti, starost spoštovati, pa ljubiti delo. Spali so na tleh, in dobivali so le toliko hrane, da niso oboleli. Ko so bili večji, učili so jih držati in sukati orožje. Oče, kader je šel na vojsko, je saboj jemal sinove, naj vidijo, kako je nevarnost zaničevati. Mati je ostala doma, opravljala domače stvari, zlasti pa hčere učila šivati, tkati, kuhati, prati, pa ubogljivim in tihim in sramožljivim biti. Če so le preveč okolu se hmotale, so jim zvezali noge. Je bila že taka navada, da stariši nikakor niso trpeli, da bi bili otroci pohajkovali brez dela. Kadar se je otrok zlagal, so ga s trnom zbadali v jezik, da je pametoval, kedaj ni prav govoril. Sinovi in hčere so stariše tolikanj spoštovali, da si pričo starišev še oženjen sin ni upal govoriti.

(Konec prih.)

drugače itak polagoma vrši. Ne trdimo, da bi pojedini podjetniki vselej razumeli, zakaj jim priporočajo oficijalni in v občé vladni listi dotičnih držav določene dežele v naseljevanje in vstanoavljenje obrtnij; ali pojedinci vidijo svoj dobiček in služijo h kratu, tudi nevedoma, v bodočnost sezajočim političnem tujim namenom.

(Dalje prih.)

Pastirski list,

kterega je izdal z ozirom na slavnost sv. Metoda Olomuški kardinal in knezo-nadškof Fürstenberg.

(Konec.)

Za časa tega blagodejnega delovanja, se je zgodil zgodovinsko znameniti dogodek: leta 874 se je dal krstiti česki knez Bořivoj, ki je odprl sv. Metodu pot na Česko.

Pa ne samo Česko je priča apostoljskega delovanja našega blagovestnika, nikakor ne, kjerkoli se govori slovanski jezik, povsodi tam se najdejo sledi Metodovega dela.

Ali prišli so za svetega moža tudi dnevi skušnje, in še celó njegovi zadnji dnevi se niso končali brez nadlog.

Ona strašna razvada, ki zlorabi vero za politične namene, je rodila svoj strupeni sad; grdo sovražstvo drznih nasprotnikov je napadlo pravovernost sv. Metoda, tega apostoljskega moža in je vsekaló njegovemu sreču globoko rano.

Ali celo življenje svetega apostelja, vse njegovo delovanje je bilo najboljša obrana njegovih nauk; tudi on bi lahko dejal z velikim Bossustom: „Raje vidim, da se mi jezik posuši, kakor da kaj tacega reče, kar bi bilo cerkvenim naukom in postavam nasprotno.“

Papež Janez VIII. je sprejel opravičenje našega blagovestnika z očetovko dobrovoljnostjo in ga zagotovil svoje obrane in ljubezni.

Ali rana, ktero so vsekali njegovemu sreču sovražniki, premnoge težave, ktere je prestal apostoljski mož, in pa strašne nadloge, ki so prišle čez priljubljeno mu Moravsko in čez Bogu vdano, verno čedo, so razdejale drevo njegovega življenja, dokler ni poleg pobožnega izročila 6. aprila 885 na Velehradu na veliko žalost zvestih vernikov mirno v Gospodu zaspal.

Predragi! V kratkih potezah sem vam narisal delovanje sv. Metoda; le v naglici sem omenil dobrote, ktere so sprejeli naši predniki od njega. Obrnem se k vašemu dobremu sreču in vašemu krščanskemu mišljenju in vas vse pozovem, da pokazete na dostojen način vašo hvaležnost do svetega apostelja.

Morda me prašate, svojega višjega pastirja, kaj vam je storiti, da vredno obhajate tisočletni spomin sv. Metoda?

Predragi! moj odgovor na to vprašanje je kratek; reče vam, varujte zvesto in neprestano ono, kar vam je izročena.

Ostanite zvesti sinovi in hčere svete rimskokatoliške cerkve, spoznavajte očitno in brez strahu pred ljudmi svojo vero, ktero je sv. Metod vašim očetom oznanoval in nikar ne verujte krivim preokom, ki sumničijo podedovano vero, kakor da bi za današnje čase več ne zadostovala. Če bi bister razum modroslovca Konstantina (sv. Cirila) verno sprejel božje resnice, bi bila pač največa predrznost, ako bi jih hotel kdo ravreči, kakor da bi sedanjim dnem ne bile primerne.

Pa sama vera ne zadostuje, vera se mora kazati v djanji. Spolnujte postave, ktere nam je dal Bog in njegova sveta cerkev; posnemajte svoje prednike, ki so se koj odpovedali krivim bogovom, ko so sprejeli iz ust sv. Metoda nebeške resnice in so svoje šege in navade po evangeliji vredili.

Preljubi! obračajte vaše oči vedno proti Rimu, kjer izvira čisti studenec rešilnih nauk; posebno vi, ki govorite slovanski jezik, bodite posebno hvaležni za ljubezen, ktero je pokazal za časa sv. Metoda do vas in vaše narodnosti apostoljski sedež. Nikar ne pustite, da bi kdo v vašem jeziku napadal sveti apostoljski sedež; možato se branite, da ne bo kdo vašega, jaz bi rekel deviškega slovstva oskrnil z nesramnim sumničanjem svetega sedeža in s prestavami tujih slovstvenih proizvodov, ki globoko žalijo srce vsacega kristijana. Nikar ne podpirajte napa puha ne moralno ne materijalno!

Preljubi! obiskujte — in za to vas prosi vaš vladika — oni kraj, ki hrani po izročilu telesne ostanke sv. Metoda; obiskujte posebno l. 1885 Velehrad, padite na kolena v svetišči, ki je z vso svojo lepoto in veličastvom vaše delo, zahvalite se za dobrote, ktere so sprejeli vaši predniki in po njih tudi vi, in naredite kaj trdnih sklepov, ktere hočete zvesto spolnovati. Glejte, preljubi, sv. sedež je odprl zakladnico nebeških milosti; na Velehradu si lahko pridobite nebeških darov.

Jaz sklenem. Božji previdnosti se je dopadlo mene odbrati, da čujem nad dragim zakladom sv. Metoda, nad sv. vero med moravskim narodom, ktere ga je tako ljubil. 31 let že vodim Olumuško nadškofijo, vedno sem delil žalost in veselje s preljubo čedo in v škofijski službi sem osivel.

Ti veliki apostelj, sv. Metod, podpiraj moje vernike s svojo priprošnjo, da se ne omajajo v veri, ktero si jim ti v srce zasadil, marveč dodeli, da se v nji še okrepe!

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. januarja.

Notranje dežele.

Predsednik najvišjega računskega dvora, ktero mesto je po smrti bivšega ministra, kneza Adolfa Auersperga, izpraznjeno, postal bo, kakor se sploh govori, grof Hohenwart. Da je on za to mesto med vsemi državniki eden najspodobnejih, ne trdijo le avtonomistične stranke časniki, temveč tudi nemško-liberalni se v tem strinjajo: Se vé da imajo oni svoje dobre vzroke za to, kajti oni žele grofu Hohenwartu edino le iz tega namena visoko to dostojanstvo, ker se ga mislijo na ta način znebiti v državnem zboru iz poslaniške zbornice. Je namreč navada, da so načelniki štirih najvišjih državnih uradov, kakor so namreč: najvišji računski dvor, najvišji upravni sodni dvor, najvišji sodni dvor in državna sodnija, ob enem tudi člani gosposke zbornice. Liberalci toraj tako-le računijo: grof Hohenwart naj le postane, kar je bil knez Adolf Auersperg; korist, ki jo bodo avtonomisti vsled tega doseči mislili, nikakor ne bo odvagala škode, ktera jih bo doletela, ako bo njihova stranka na ta način ob svojega najboljšega vodjo prišla. Tem večji bo pa vsled tega naš prid. Že prav! Kje pa stoji pisano, da grof Hohenwart mora v gosposko zbornico, in če so ministri kot taki tudi udje poslaniške zbornice ob enem, zakaj bi pa grof Hohenwart, kot predsednik najvišjega računskega dvora ne zamogel ostati še na dalje član poslaniške zbornice, kar bi se popolnoma z njegovim dostojanstvom zlagalo, kajti omenjena štiri mesta so z ministri popolnoma enakopravna. Zatoraj se nam ni pač nič treba bati, liberalni Nemci in prusjaki se pa tudi nimajo vzroka veseliti, da bi s tem kaj avtonomistično stranko oslabeledi, ako grof Hohenwart postane predsednik najvišjega računskega dvora.

„N. fr. Pr.“ o razumnosti svojih čitateljev nima ravno posebno visokega mnenja, sicer bi jih ne pitala z lažmi, kakor je storila o *moravskih poslancih*, da so prišli leta 1879 knezu Auerspergu na Dunaj izraževati svoje sočutje zaradi političnega poloma njegove vlade in da so mu ob tisti priložnosti izrekli, da na Moravskem za časa Auerspergove vlade ni bilo narodnostne borbe, in da so ljudje ondi tadaj še zadovoljni med seboj živeli, ker je bila vlada Slovanom pravična. Nasprotovanja začela so se še le pozneje, toraj pod Taaffejevo vlado. Da takih bedarij ne bo nihče verjel, komur je le količkaj politični položaj po Avstriji znan, se umé že samo po sebi. Moravski poslanci se pa tudi na to niso zanašali, temveč takoj, ko je „N. fr. Pr.“ to najnovejšo laž po svetu spustila, razglasili so svoj ugovor. Saj so pa tudi lahko ugovarjali. Le primerimo besede moravskega poslanca Franca Weberja, ki jih je govoril v državnem zboru meseca marca l. 1879 v oči tadanjim gospodom ministrom. Rekel je: „Tukaj imamo slavni paragraf 19. temeljnih postav. Vprašam Vas, gospodje ministri, ali ste se le količkaj po tem paragrafu ravnali? Ako bi mi na to odgovorili: da! rekel bi Vam v obraz, da ne govorite resnice! Da, tako, bi vam povedal, če bi gosp. predsednik me zaradi tega tudi na red poklical. Tako ste pravični Slovanom, da če bi bilo v vaši moči, bi moral v najzadnjem slovanskem selu ponočni čuvaj uro nemški klicati.“ Posebno bitko se je pa moravski poslanec, dr. Fanderlik, pritožil o naučnem ministerstvu, kako da krivično postopa po moravskih učnih zavodih. In poslanci, ki vladi take resnice v oči pravijo, naj bi se bili šli Auerspergu dobrikat, naj bi ga bili šli milovat, da mu je spodletelo. To naj veruje, kdor „N. fr. Pr.“ bere, mi tega ne verjamemo in nas je dotični dementi v tem popolno potrdil. Da je morda kak nepoklican časnikar frak oblekel in se na Dunaj k Auerspergu peljal, češ: „Ekscelenca škoda za vas“, to vendar ni še tolike politične važnosti, da bi smela „N. fr. Pr.“ celemu narodu na račun zapisati. In takošno je većinoma

židovsko-liberalno blago, med naročniki pa najdemo mnogo Slovencev, ki ga naročujejo in podpirajo. Čuden res bedast svet to!

Slovani se zatirajo povsod, kjer bi morali imeti z Nemci na podlagi člana XIX. enakopravni biti. Tako se je godila in se še godi krivica *Slovanom v Šleziji*. Največja krivica godi se jim ondi gledé šol. Nemški otroci imajo ondi šol na izbero, Slovani pa niti za potrebo ne. Nemcem ostajajo srednje in krščanske šole na ponudbo, Slovanom niti najpotrebnejših ljudskih ne privošijo. Kje je tukaj ravnopravnost? Kje so v Šleziji kaj pozná, da ni več Auersperga in Stremajerja na vladnem krmilu? V Tešenskem okraji živi 59.306 Poljakov, 43.838 Čehov in 9039 Nemcev in vendar ima ta okraj vse srednje in meščanske šole čisto nemške, učiteljišče tudi nemško. Ljudske šole po mestih so še vedno nemške ostale in celó one po deželi trudijo se pomemčiti. Če to ni v nebovpijoč greh, potem ne vemo, kaj bi še bilo. Le pomislite: 9 tisoč Nemcev pa 103 tisoč Slovanov, pa take razmere pri šolah! Je li to naravno, je pametno? Šlezijskim Slovanom v resnici družega ne kaže, kakor svojo deco pomemčevanji izročiti, ali jo pa brez poduka pustiti; ali se izseliti ali pa odpadniki postati. Res žalosten položaj, ki pa žalibog ni samo v Šleziji.

Železnica Franc Josipova misli med Dunajem in Prago vpeljati tako-zvani *bliskovni vlak*, ki vozi dvakrat tako hitro, kakor kurir in bo v petih urah prišel z Dunaja v Prago. Kolikor nam je znanega, drči tak vlak po silni daljavi med Parizom in Bukrešem tudi po Avstriji preko Dunaja skozi Oggersko v plodovito Rumunijo. Da se bo nameravani med Dunajem in Prago dobro obnesel, niti najmanjšaga dvoma ni, kajti trgovinski promet je ondi jako obilen in vsled tega tudi jako živahen. Da bo pa ravno po državni progji še živahnejši, pomagala mu bo konkurenca, kar se le odobravati sme. Prav za prav bi morala država v prvej vrsti na to gledati, da potom konkurence vsa zasobna železniška podjetja na to pripravi, da je svoje proge proti odkupu odstopijo. Le tako bi prišla še precej za primerno ceno do njih, le tako bi se tudi brez njih z dosedanjimi okoristila.

Na Oggerskem v *Budapeštu* imeli so 7. januarja sijajen dvorni ples, kterege se je vdeležil kraljevi dvor, cesarjevič Rudolf in Štefanija. Povabljeni so bili vse madjarsko visoko plemstvo — 1400 jih je bilo — katero se je v kraljevi dvorani v bleskečih svojih opravah ponašalo. Vse, kar ima visoko doneče ime plemstva, vse, kar ima velike državne službe, vdeležilo se je tega dvornega plesa. Madjari so pa tudi ponosni nanj, da ne kmalo na kaj družega bolj! „Pesti Naplo“ pravi, da je ta ples živ dokaz najtesnejše harmonije med oggerskim kraljem in narodom. Vladar vidi v Madjarih najtrdnjeje zaslobo za svojo in za svojega sina prihodnost, med tem, ko ga je onstran Litave notranji prepir med narodnostmi do srca vžalil. Prav sedaj nastopila je Madjarom zopet zlata dōba kralja Matija Korvina (tudi med Slovenci v dobrem spominu v prelepih povestih o kralju Matjašu). Zopet imamo oggersk kraljevi dvor, oggersko družbeno življenje in mogočno oggersko državo, v kateri se obrtnija krasno razevita. Tako „P. N.“ Radi priznamo, da je marsikaj res v lepodiščečem dimu, s katerim Madjari sami sebe kadé, odločno pa moramo ugovarjati, da bi bil presvitli cesar zaradi tega napravil v Budapešti dvorni ples, ker ga je tostran Litve narodna borba žalila! V Budapešti so plesali, ker je to običajno, ker je cesar Franc Jožef kronani kralj oggerski, ker cesarska rodovina velik del leta na Oggerskem v Budapešti in Gödölö živi, nekaj cesarskih princev je pa stalno ondi naseljenih. To so vzroki, ki so pa preveč pred nosom, da bi jih Madjari videli in zato po daljavi domišljenih iščejo.

Za *Bosno in Hercegovino* se je v teku šestih let, od kar so naši doli, že marsikaj zgodilo, kar ji bo na korist še dolgo dolgo, ko že od naših kosti pepela več ne bo. Za ljudi pa, ki se ondi s tem pečajo, da bodo v teku časa Bosni dali evropsko lice, se pa ni še prav nič zgodilo. Vsi, od prvega do poslednjega, so doli začasno v službo sprejeti in nimajo niti stalnih določeb v disciplinarnih zadevah, ne določene pokojnine. To sta pa ravno dva stebra, na ktere se uradnik pri težavnem svojem poslu opira. Z veseljem bo vsakdo opravljal svojo še tako mučno službo, ako je zagotovljen, da se mu ne sme samovoljno krivica delati in da bo imel na stare dni, ke dar mu bodo že moči opešale, kaj v usta djati. Tega vsega pa bosanski uradniki in služabniki do danes še nimajo, če tudi se čuje, da ni več daleč čas, ko bodo popolnoma enakopravni z avstro-oggerskimi postali. Državni finančni minister Kallay, ki ima v bosanskih zadevah prvo besedo, razgovarja se že dolgo časa z avstrijsko in oggersko vlado o določitvi pokojnine, in disciplinarnih določeb za uradnike v Bosni in Hercegovini, a dognalo se menda še ničesar ni. Želeti bi le bilo, da bi dogovori skoraj kaj vsepaha pokazali, kajti službovanje je po onih še skoraj divjih krajih še mnogo težavnejše, kakor pri nas, kjer človek navadnih za vsakdanjo potrebo namenjenih reči le z veliko težavo dobí ter mora še jako vesel biti, če jih sploh dobí.

Vnanje države.

V *nemškem državnem zboru* so se zopet hudo sprijeli možje sedanje opozicije z Bismarkom.

Bismark je predlagal vstanovitev nove službe komisarja za izseljence, kteremu naj bi se dalo 12.000 mark letne plače. Ob enem je pa Bismark hvalil sedanjo nemško državo, češ, da si je opomogla, ker so se jeli ljudje izseljevati. Po Bismarkovih nazorih je to vedno dobro znamenje, da je dežela v dobrih razmerah, ako se ljudje močno iz nje selijo, kajti to kaže, da imajo denar, pravi Bismark. Da, res je, da človek na starost zopet otročji postane. Komu bo le na misel prišlo seliti se iz kraja, kjer se mu dobro godi, drugam, kjer še sveta ne pozná. Prav mu je toraj poslanec Richter odgovoril, da se ljudje ne selijo zaradi tega v Ameriko, ker se jim na Nemškem predobro godi, temveč zaradi tega, ker zavoljo socialnih slabih razmer doma več živeti ne morejo, zaradi lakote pa tudi še nečejo umreti. Iz tega se toraj nikakor še ne dá sklepati, da bi se bilo na Nemškem na bolje obrnilo. In če bi bilo to res, morala bi Irska najsrečnejša dežela pod solncem biti, ker se jih od tam največ v Ameriko preselilo, kar pa vsak otrok vé, da ni tako, temveč da je ravno narobe. Ljudje gró iz enega kraja proč, ke dar jim razmere ondi neznosne postanejo bodi si potem že gledé živeža, bodi si v političnem oziru.

Žalostno, silno žalostno je na *Španjskem*, kjer je konec starega leta potres tako grozovito razsajal. Pokrajina Granada je menda popolnoma zapuščena; vsi do malega so se izselili in kdo bi se temu čudil, ako pomislimo, da si človek v takih okoliščinah niti pet minut ni svest, če se ne bo pod njim zemlja odprla in ga požrla. V Ahami je razsutih 1300 hiš in 302 oseb razne starosti mrtvih, ranjenih pa več ali manj blizo 300 ljudi. Cerkve v Alhami so od prve do poslednje vse porušene, da se niti najpotrebnejša služba božja ne more več ondi opravljati. Štiri dni po novem letu so več novorojenih kar na ulici pod milim nebom krstili. Velike nesreče obudujejo pa tudi veliko dobrotnikov. To smo videli po groznem potresu na otoku Ischija in to se tudi na Španjskem potrjuje. V Madridu kakor po drugih mestih zbirajo in napravljajo se dobrodelni odbori, ki bodo po možnosti, kolikor namreč človeška slabost sploh premore, skušali grozne udarce šibe božje nekoliko zaceliti. Kakor povsod, kjer veljá nesrečo olajšati, je tudi tukaj Pariz izmed inostranstva prvo mesto, ki je jelo na nesrečne sosede onstran Pirenej misliti. Napravljajo namreč veselico za veselico v najodličnejših krogih z jako visoko vstopnino, in kar naberó ter ostane od stroškov, vse gre v nesrečno sosednjo deželo. V tem smislu moramo požrtovalne Francoze v resnici res občudovati. Kjer je treba nesrečnemu zemljanu pomagati, pomagajo kolikor morejo in prej kakor morejo. Nikdar ne vprašajo, od kod so ponesrečeni, pač pak kako se jim godi, in po tem obračajo svojo pomoč. To smo videli o priliki povodnja v Szegedinu, to smo videli o nesreči na Ischiji, in to zopet sedaj opazujemo.

Izvirni dopisi.

iz Ribnice, 10. jan. Danes ob treh popoldne izročili smo k večnemu počitku materi zemlji truplo g. J. Klun-a, trgovca in posestnika v Ribnici. Že med kratko boleznijo — otrpnjenje pljuč — izraževalo je mnogo priprostega in izobraženega občinstva svoje sočutje obitelji in najmnogobrojnejša vdeležitev pogreba tukajšnjega prebivalstva in iz okolice bil je najboljši dokaz velicega spoštovanja, kterege je ranjki v Ribniški dolini vžival in zapustil. Pogreb bil je za tukajšnje razmere res sijajen. Sprevod vodil je visokočastiti gosp. dekan, M. Skubic, z asistenco peterih č. gg. duhovnov. Pevci so zapeli najprej pred hišo in potem na gomili nagrobnico, tukajšnji trgovci podarili so mu venec ter se skupno pogreba vdeležili; iz Ljubljane poslali ste z ranjkim v dolgoletni kupčijski zvezi stoječi hiši A. Krisper in J. C. Mayer svoja zastopnika, ki sta krasna venca z kamelijami položila na grob ranjkemu. In ranjki je tudi zaslužil tako poslednjo čast. Bil je od svoje mladosti do zadnje bolezni — izpolnil je stoprav 61. leto — ne samo vzor prave marljivosti in posnemanja vredne varčnosti, ktera mu je pripomogla do lepega imetja, ampak tudi vzor iskrenega človekoljubja. V stotinah sre tukajšnjega prebivalstva ohranil si je spomin trajne hvaležnosti zaradi svoje radodarnosti, kadar je šlo pripomoči svojim bližnjim iz denarnih zadreg. In ako je bilo samo za trenutek pomagati, ni nikalih obresti zahteval in vse to storil je na tihem; nikoli se ni bahal s svojim imetjem. Ribniška občina ga je dvakrat izvolila za svojega župana in še večkrat za občinskega svetovalca; častno mesto cerkvenyga ključarja opravljal je mnogo let. Z njim izgubila je Ribniška dolina jako dobrega in za naše revno prebivalstvo zaslužnega moža; marsikteri ga bode pogrešal še mnogo let. Naj v miru počiva!

Naše slovstvo.

Profesor Zupancičevo „Pastirstvo“.*)

(Dalje.)

Pa naj bode dosti o vrlém Reichenbergerji. Treba ga je bilo kratko označiti, da poznamo vir našim prejšnjim pastirskim spisom. Marsikaj je sicer popravljen, marsikaj dodano, marsikaj spuščeno: toda duh je pa očetov Reichenbergerjev. Naj si čast. bralci le v spomin pokličejo oni čudovito razpleteni sostav, kjer ni bilo dovolj števil in ne zadosti črk v vseh alfabetih za vse posamezne točke. Recimo tudi, da bi tvarina vseskozi bila izvrstna in dobro vredjena: taka zapletena sostava morí duhá in jemlje veselje za učenje. Pa tudi tvarina je precej tako odbrana, kakor smo videli preje v izvirkniku. „Učítev“ je neprimerno obširna, „aldija“ pa skrčena. In še v tem kratkem obsegu je mnogo nepotrebnege, kar se umeva samo po sebi in mora biti znano od drugodi, kar je pa potrebno vedeti: pozitivna določila, tel je pa sila malo. Zató je bila res nujna potreba, da so dobili že pred več leti o zakramentih in o spovedovanji Ljubljanski bogoslovci nove in dobre spise v roke in s tem je bilo priznано, da potrebujemo sploh novega navoda, nove šolske knjige. Kajti sami spisi so le vedna muka za učenje in čemu bi imeli tiskarje, ako naj bi se vsako predavanje le pisalo?

Zato je nova slovenska knjiga res dobro došla in srečno došla tem bolj, ker nam iz obširnega sedanjega pastoralnega slovstva hoče podajati najboljše. Saj imamo že v nemški besedi izvrstnih knjig, da jim je želeti samo dosti čitateljev. Pastirska véda je prav zgodaj krenila na pravo pot, in zato je dandanes mogoče izbirati si iz obilo dobrega. Ako se spomnimo le krasne Ambergerjeve „Pastoraltheologie“ v treh debelih zvezkih: kaka navdušenost za sveti duhovski stan in sveta njegova opravila! Kakor v vrtu so nasajene cvetlice nabrane pri sv. očetih in ogreva jih žarko solnce: oseba Zveličarjeva, njegov nauk, njegov izgled. Za vsakdanjo porabo res ni ta knjiga, pač pa za čitanje. Lepšega berila ne morem duhovniku priporočiti, kakor Ambergerjevo pastirstvo.

Zeló obširno je tudi Gassnerjevo pastirstvo in ima obilno snovi, posebno še zgodovinske, in težko, da bi bila opuščena kaka nadrobnost tikajoča se duhovskih opravil: ali ta obširnost bi utegnila marsikoga ostrašiti. B-ngerja in Haykerja samo omenjam, a priporočila vreden je Kerschbaumer bodisi v svojem „Lehrbuch“ ali pa kot zabavno berilo: Pater familias. Eine Pastoral in Beispielen. In to so le nektere izmed velikega števila.

Vendar pa ni kazalo mnogo izbirati v tem velikem številu, kajti eno delo se izmed vseh tako odlikuje in tako splošno je priznано izvrstno, da se mora tudi nehoté vsak pastoralist ozirati nanj. To je: „Handbuch der Pastoraltheologie“. Bearbeitet von P. Ignaz Schüch. Prvič je izišlo l. 1865, tiskano kot manuskript za njegove slušatelje; ali hitro je doživelo nove natise in posebno v novjšem času se ta knjiga čedalje bolj širi ter siplje obilo blagoslova na vinograd Gospodov. Ravnokar je dotiskan 7. natis (v 6. sešitkih po 1 glđ. Innsbruck, Druck und Verlag von Fel. Rauch. Zadnja ta izdava se zato priporoča, ker ima eleganten in dovolj velik tisk, med tem, ko je v prejšnjih izdava h drobní tisk, ki je podajal tako dragoceno tvarino, marsikoga moral ostrašiti. Dobiva se v „Katol. Bukvarni.“) Kritika je to delo takoj pozdravila pohvalno in sicer enoglasno, pa gotovo bi jaz pokazal bolj svojo spretnost za iskanje in prepisovanje, kakor pa dobro voljo za podučevanje, ko bi hotel različne kritike naštevati, ki so Schücha hvalile. Najbolj se je prikupil vsem liturgičen del, ki je pa v resnici „mustergiltig“ (Litter Handw. 1882, Nr. 322), „gehört zum Besten, was in diesem Fache der theologischen Literatur geleistet wurde“ (Past. Bl. f. d. Diöc. Erml. 1883. 8°) itd. Kakšnega duha da je ta knjiga, znači najbolj oni odstavek, ki obravnava načelo pastirske vede: „bodi bastir svoji čedi po zgledu večnega dobrega pastirja, ki je pot, resnica in življenje“.

Ako ni hotel slovenski pisatelj podati nam čisto samostojnega dela, mu tedaj res ni kazalo nič družega, kakor okleniti se Schüchove knjige: in to je gosp. pisatelj tudi storil.

(Dalje prih.)

*) V zadnjem listu je bilo pri stavljenji po pomoti nekaj besedi izpuščenih, glasi naj se namreč proti koncu sledeči stavek tako: „Reichenbergerjeva knjiga govori o kaznjeh in obsojenih na 117—127 str., toraj 10 straneh, o sv. maši pa od 153—158, t. j. komaj na petih. Kako kratek je nauk o spovedi (II. d. str. 179—196)!“

Domače novice.

(Pri večerajšnji „tomboli“) je bilo v dvoranah „Katoliške družbe“ prav mnogo občinstva, da se je komaj še kak prostor dobil. O šaljivem nagovoru, ki ga bomo priobčili, je bilo mnogo smeha. Zanimanje za „tombolo“ je bilo mnogo, kakor navadno vselej. Naše dobitke se se le malokterim spolnile, drugi so se mogli z naglo minljivim upom zadovoljiti. No, drugikrat se zna pa prvim tako go-diti. Sreča opoteča!

(Novi zvonovi) pri cerkvi „Jezusovega Srca“ so danes opoldne za večni pokoj prvemu umrlemu dobrotniku zvonili, prečast. gospodu Janezu Kovačiču, dekanu Trebenjskemu.

(Vstrelil) se je v srce večeraj zjutraj ob 4. uri v Latermanovem drevoredu znani E. Wawreczka, bivši namestovalni davkarski nadzornik v Črnomlju in glavni agitator „Schulvereinov“. Vsim bo še znana njegova pravda zoper „Slov. Narod“. W. je bil predsednik okrajni skupini nemškega „Schulvereina“ na Maverlu. Bil je vdovec in je zapustil sina, kterega mu je pa že tudi poprej oskrboval njegov tast. Govori se o vzrokih samoumora vse mogoče. V svoji zadnji oporoki, katero je zapustil baje tega ni navedel. Toliko je istina, da pri depositah ni vse v redu. Zadnje dni je iskal po mestu 200 gld., pa jih ni mogel dobiti. S to svoto si je hotel pomagati. V soboto zvečer bil je še v kazini pri zabavi nemškega „Turnvereina“ in je še ob polnoči imel krepak govor, kojemu se pač ni poznala obupnost. Svoje dni je bil predsednik nemške „Liedertafel“ in kot tak se je soznanil nekaj tudi s kamenjem Medvodskih fantov. O tistem primerljeji na Šmarni gori molčimo. Sploh: kakoršno življenje, taka smrt. — Naj še dostavljamo, da se nam jako čudno zdi postopanje „Laib. Ztg.“ v tej reči. Pri naša namreč inserat s sledečo vsebino: „Z žalostnim srcem naznanjam smrt g. Edvarda Wawreczke, ki je danes zjutraj, nagloma v 34. letu soje starosti umrl.“ Nič čudnega: Nagloma je že marsikdo umrl; a čudno, da se naznanja kot nagla smrt, če si umrli kroglo po strelu v srce porine! Najlepše pa je, da „Laib. Ztg.“ na isti strani, le malo spredaj naznanja: Večeraj zjutraj se je v Latermanovem drevoredu z revolverjem usmrtil E. Wawreczka, ter dostavlja: Nerednosti v službovanji v Črnomlju, ki jih ni mogel vravnati, so bile tega krive. Pri sebi je imel pisanje z naslovom: „Zadnje poglavje iz romana mojega življenja“. In malo pozneje objavlja inserat „o nagli smrti!“

(Povožil) je tovorni vlak pri Postojni sprevodnika Andreja Dimnika, brata znanega mesarja g. Mihe. Ranjki je bil 64 let star in že nekaj let v porabi v magazinih južne železnice. Kedar je promet večji, moral je tudi on z vlaki se voziti. Revez že tako v letih, morda še mraza malo otrpjen, je zdrknil raz voza pod kolesa, ktera so ga na kosce raztrgala. Večeraj so pobirali posamezne dele skupaj. Dimnik je bil posestnik hiše na Sv. Petra cesti.

(Zmrznil je) ponoči od sobote na nedeljo revež usmiljenja vreden, ki se je svoje dni boljšim krogom prišteval, sedaj pa že dalje časa na duhu bolan med reveži svoje mesto zavzemal. Čadež, bivši uradnik na Rudolfovi železnici, je ta nesrečnik, ki se mu je bila pred nekaj leti pamet zmešala in je vsled tega prišel ob službo in stan.

(Nikdar več) nečemo se z vremenom pohvaliti. Minoli teden smo se širokoustno pobahali, da je nastopilo lepo in mrzlo vreme in evo, ni še dobro nedelja minula, pa se je zopet snega nasulo, da človeka groza spreletava, kedaj bo skopnel in še gre gost, kakor po planinah. Sicer se ga nam pa prav preveč tudi ni treba bati, saj nam je znano, da sneg revnemu kmetu na polji gnoj nadomestuje.

(Šota se je vžgala) v nedeljo zjutraj okoli 3. ure v hiši št. 2 na cesar Jožefovem trgu po neprevidnosti. Škode ni posebne, ker so prebivalci takoj pritisnili in ogenj zadušili.

(Profesor Nemanč), dosedaj na gimnaziji v Paznu, imenovan je za ravnatelja gimnazije v Sarajevu.

(Red železne krone) druge vrste prejel je sekcijski načelnik v finančnem ministerstvu, tudi pri nas dobro poznani Benjamin Possaner vitez Ehrenthal.

(Poštenjak), ki je v Tržaški podružnici kreditne banke celih 9000 gold. preveč prejel, in jih je, ka-

kor smo že na tem mestu pisali, tudi pošteno nazaj nesel, imenuje se g. Jaklič in je zastopnik papirnice v Podgori. Čast mu bodi!

(„Novi Brencelj“) oglašil se je danes o novem letu prvokrat in je z jako raznim blagom posebno dobro založen.

(Loterija „Narodnega doma.“) Pri žrebanji do-bitkov „Narodnega doma“ zadele so nadalje dobitke naslednje številke: 49.454, 26.547, 36.885, 39.760, 53.427, 67.996, 65.891, 83.856, 28.141, 35.269, 79.078, 72.736, 94.692, 78.486, 54.446, 87.448, 86.072, 96.177, 50.364, 17.411, 61.407, 8.345, 30.099, 86.510, 82.384, 91.987, 88.336, 11.440, 22.490, 26.332, 2.471, 33.494, 73.223, 11.500, 83.447, 49.804, 27.027, 52.314, 20.379, 92.087, 8.574, 41.395, 97.839, 25.840, 52.829, 17.228, 79.511, 90.610, 22.498, 25.562, 82.747, 52.875, 20.778, 68.912, 67.890, 61.718, 93.208, 11.752, 29.227, 50.415, 3.510, 6.782, 56.990, 71.468, 4.237, 28.037, 14.987, 81.853, 21.162, 15.284, 20.703, 3.435, 90.509, 75.267, 29.380, 65.250, 92.642, 51.125, 6.831, 64.916, 58.948, 86.117, 9.527, 85.655, 74.952, 98.760, 46.657, 2.328, 42.320, 21.662, 93.039, 97.056, 46.005, 95.272, 56.480, 96.840, 50.894, 82.291, 70.960, 42.673, 18.929, 56.212, 99.169, 68.883, 29.534, 99.760, 66.519, 88.362, 44.017, 95.472, 34.887, 62.577, 69.624, 6.039, 30.398, 14.022, 98.789, 17.019, 82.219, 18.372, 70.839, 1.556, 57.785, 9.391, 26.650, 89.349, 34.904, 7.653, 84.247, 46.792, 59.324, 1.838, 39.812, 88.165, 16.066, 2.853, 32.807, 4.221, 20.796, 10.648, 82.878, 25.430, 31.219, 55.233, 55.646, 17.125, 54.467, 93.311, 81.302, 87.890, 66.039, 13.385, 36.897, 83.020, 17.542, 17.467, 77.875, 3.720, 26.627, 49.330, 16.805, 71.615, 17.651, 94.355, 97.873, 53.662, 78.730, 14.713, 44.054, 71.967, 32.833, 76.154, 54.226, 74.624, 48.905, 90.921, 89.288, 61.539, 18.363, 35.491, 24.571, 20.204, 1.594, 13.355, 87.618, 29.824, 72.934, 41.387, 65.218, 82.595, 95.991, 71.912, 45.308, 2.560, 4.588, 48.196, 74.416, 86.527, 63.136, 56.015, 84.278, 89.411, 68.478, 82.348.

Razne reči.

— Kako so Bismarku katoličanje pri srci, kaže tudi ta-le dogodek. V Strasburgu sta izhajala do novejšega časa dva lista, pisana v ver-skem duhu, „St. Odilienblatt“ in pa „Union“. Proti koncu lanskega leta sta pa naenkrat neprosto-voljno prenehala, ker nadaljno izhajanje jima je preprečilo državno pravdnitvo. Kaj je pač vzrok tega strogega postopanja, ali sta bila mar lista prevratna, ali sta pa preveč čez mejo se ozirala? Ne prvo, ne drugo, ampak lista sta se Bismarku zamerila zato, ker sta lansko leto, ko so protestantje praznovali Lutrovo 400letnico, premalo slavila tega velikega šušmarja, ampak sta pisala o tem protestantovskem velikanu in preroku tako, kakor uči najnovejše objektivno zgodovinsko raziskavanje Lutrove dobe. Da je res to vzrok nezakonitega postopanja pruske vlade, na to je namignila zanikerna rejenka Bismarkova, ki se sicer tudi imenuje „Norddeutsche Allgemeine Zei-tung“. Ko bi ne bil to pravi vzrok, ampak kak poli-tičen pregrešek, kar so od konca trdili listi, ki zobljejo zlati oves v vladnih jaslilih, bi pa ne bila prepovedana samo ta dva katoliška, konservativna lista, ampak tudi liberalni listi, ki izhajajo v Stras-burgu in očito napadajo prusko vlado in katoliško vero. A tem se ni nič žalega storilo.

— Na Španjskem se je vstanovil po-seben odbor, čegar naloga je, skrbeti, da se usta-novi v Bilbavu katoliška univerza. Zadnji dogodki na državni univerzi v Madridu so pokazali, kam bi prišel španjski narod, ako bo njegova mla-dina zajemala modrost in vednost iz brezbožnih knjig in bo še nadalje izročena prostozidarskim pro-fesorjem. Po vsej deželi je za novo univerzo velika vnema in pričakovati je, da bo tako za katoliško vero vnet narod, kakor je španjski, kmalo videl iz-polnjen svoj up. Razun zdravniških včed se bodo predavale, naj tej katoliški univerzi vse druge stroke vednosti; učili bodo pa deloma udje Jezusove družbe, deloma drugi profesorji. Da bi se le kmalo želja španjskih katoličanov vresničila!

Telegrami.

Praga, 10. jan. Danes peljal se je prvo-krat bliskovni vlak z Dunaja v Prago po progi Franc-Jožefove železnice. Prehitel je v eni uri 85 kilometrov in je za vso daljavo 6 ur in 9 minut potreboval. Vožnja se mu bo na ravno 6 ur določila.

Pariz, 11. jan. Ferry zapovedal je vsem diplomatičnim agentom, ki se po Shangaju nahajajo, da naj se umaknejo iz Kitajskega. Vsak trenutek pričakuje se novica, da so si Francozi Langson podvrgli.

Rim, 11. jan. Po Modeni je ljudstvo silno razburjeno zaradi agrarnih hudodelstev, ktera so kmetijske roparske zadruga doprinesle. Lažnjivi preroki prikazujejo se med narodom in ga obdelujejo, da naj se proti grajščakom do smrti in če treba z nožem v roci bojuje. Druhal 500 kmetov obsezajoča odposlala je nekterim grajščakom žugalna pisma, v Cesole obstopili so grajščino, okoli ktere so gromad naložili in zažgali, na streho so pa goreče polena metali.

Tuji.

9. januarja.

Pri **Matiči**: Singer, trgovec, z Dunaja. — Matilda Schmidt, uradnikova soproga, iz Beljaka. — C. Fuchs, za-sebnik, iz Kokre.

Pri **Stonu**: Blau in Dolenc, trgovec, z Dunaja. — Žiga Deutseh, trgovec, s soprogo, iz Budapešte. — Vinc. Meacali trgovec, iz Trsta. — R. Engelsburger, trgovec, iz Krškega. — Dr. Josip Wolf, iz Gradca.

Umri so:

7. januarja. Marija Perger, gostija, 84 let, Kolodvorske ulice št. 13, mrtvoud. — Reza Golob, delavka, 26 let, Pred škofijo št. 14, jetika.

V bolnišnici:

7. jan. Antonija Štefančič, delavka, 36 let, jetika. — Neža Draksler, gostija, 60 let, vsled raka v želodecu.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

12. januarja.

	83 gl.	—	kr.
Papirna renta po 100 gld.	83	95	kr.
Sreberna „	83	95	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	105	40	„
Papirna renta, davka prosta	98	40	„
Akcije avstr.-ogerske banke	865	—	„
Kreditne akcije	295	70	„
London	123	75	„
Srebro	—	—	„
Ces. cekini	5	80	„
Francoški napoleond.	9	79	„
Nemške marke	60	40	„

St. 63.

Oklic.

Od c. kr. okrajne sodnije v Trebnji se naznanja da se bode **16. in 17. januarja 1885** v zapuščino umrlega dekana gospoda **Janeza Kovačiča** spadajoče premično blago, konji, goveda, vozovi in drugo gospodarsko orodje, živinska klaja, poljski pridelki, pohištvo, dragotine itd. na javni prostovoljni dražbi proti gotovem plačilu v farovži v Trebnji prodajalo.

Vsi, kteri želijo kaj kupiti, so vljudno vabljeni.

C. kr. okrajna sodnja Trebnje,
dné 8. januarja 1885.

Ravnokar je izšla v drugem natisu in se dobiva v **Katoliški Bukvarni** knjiga:

Die Reiche
der
heiligen drei Könige
ihr

Sterndienst, ihre Reise nach Betlehem etc.

Nach den Gesichtern der gottseligen
Katharina Emmerich
im Vergleiche mit den Aussagen der Geografie, der
Geschichte, der heil. Schrift und der Alterthümer.

Nabral in sostavil
Anton Urbas,
kanonik in stolni župnik v Ljubljani.

Z zemljevidom.

Velja sešita 80 kr., po pošti 5 kr. več.

Priznано nepokvarjene izvrstne
voščene sveče

izdelujejo (10)

P. & R. Seemann v Ljubljani.